

Asztalos Bence:

SCHOOLS@CONCERTS NEMZETKÖZI KUTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS 2017-2020

A *Schools@Concerts* nemzetközi kutatási együttműködés koncertszervezéssel foglalkozó intézmények (koncertközpontok, zenekarok), illetve köz- és felsőoktatási intézmények együttműködéséből létrejövő kezdeményezés, amelynek célja a 10-15 éves korosztály számára lehetőséget biztosítani az élő koncertélmény megtapasztalására. A konzorcium hét európai országban (A, HR, P, SRB, MK, H, D) működő kooperációk struktúráját vizsgálja, illetve ezen országok más-más nemzeti tantervei szerint tanuló diákjainak benyomásait, tapasztalatait elemzi. A *Schools@Concerts* Magyarországon egy szegedi és egy budapesti esettanulmány eredményeit vizsgálja.

A 2017-es salzburgi EAS Konferencia egyik szekciócsoportjából kiinduló kutatási konzorcium a projektek diákokra, zenepedagógusokra, muzikusokra, koncertszervezőkre tett hatásait elemzi, illetve a kutatás implementációjába tartoznak a célok és elvárások feltérképezése, az előkészítő és nyomon követési feladatok ellátása, a kapott adatok rendszerezése. Mindez annak érdekében, hogy a jövőbeli – a gyerekek érdekeit szem előtt tartó – hasonló együttműködéseknek új utakat, irányt mutathassanak.

A kutatás részeredményeiről 2018-ban Jelgavában, 2019-ben Malmöben, 2020-ban Padovában az éves EAS konferenciákon a kutatást reprezentáló szakemberek már beszámoltak, átfogó tanulmány a kapott kutatási adatok kiértékelésével azonban várhatóan 2021-ben jelenik meg könyv formájában, szintén az EAS gondozásában.

E beszámoló következő része a koncertlátogatás megjelenését vizsgálja a *Schools@Concerts* kutatási együttműködés országainak nemzeti alaptanterveiben. Általános hasonlóság a vizsgált országokban, hogy a koncertlátogatás megvalósításához a tantervek többé - kevésbé szabad kezet adnak, rábízva azt – minden nehézségével együtt – a tanárra és iskolájára.

A hangversenylátogatásnak nagy és régi hagyományai vannak számos európai ország iskolai működésében, azonban a legtöbb helyen ezt törvény, vagy tanterv nem szabályozza. A nemzeti alaptantervek legtöbb esetben említést tesznek extrakurrikuláris tevékenységről, amelybe beletartozhat az élő koncertlátogatás, azonban megfogalmazásaikban a zenei kompetenciák fejlesztéséről írnak:

- „Az iskolán belüli és kívüli, az esztétikai élmények megszerzésére fókuszáló rendezvényeken való aktív részvétel fejleszti a kívánt kompetenciákat”, írja a németországi Hessen tartomány alaptanterve, illetve megfogalmazása szerint „a cél az,

hogy a gyerekek számára megteremtse az utat a kulturális sokszínűséghez, valamint lehetőséget kapjanak a szokatlan és a már megszokott zenei élmények összehasonlítására, az ezekre történő reflektálásra, a zenéről való párbeszédre”. (Kultusministerium Hessen. 2011, pp. 11-13).

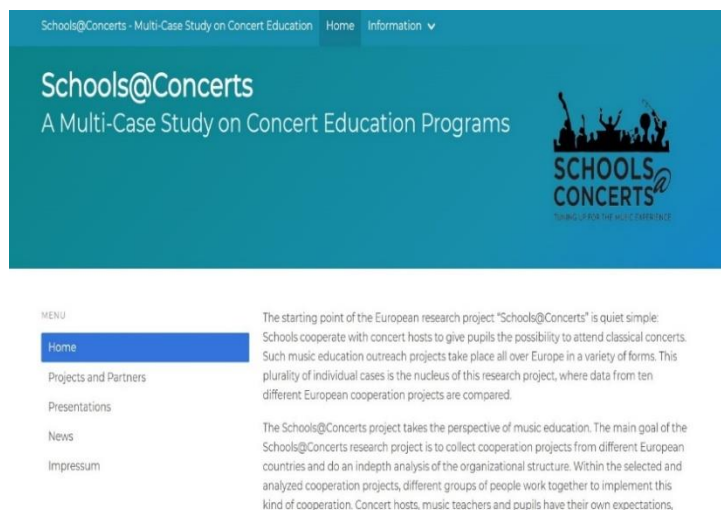
- Az angol nemzeti alaptanterv a következőket célokat foglalja össze: „(a tanulók) azonosítsák és egyre kifinomultabb ízléssel használják a zenei kifejezés egymással összefüggő dimenzióit”, ezen kívül „fejlesszék és mélyítsék az általuk hallgatott és előadott zene értését”. (National curriculum in England, 2013)

E meghatározások nem tartalmazzak közvetlen utalást a hangversenylátogatásra, azonban a koncertélményekre – komplexitásuk okán – a kompetencia fejlesztés lehetséges eszközeként tekintenek. A fejlesztésében közvetett módon játszik szerepet a nyilvános zenei eseményen (hangverseny) a viselkedési norma élő megtapasztalása, amint ahogyan azt az osztrák tanterv is célként fogalmazza meg: „[...]– a nyilvános zenei események befogadása az előadásokon való megfelelő viselkedéssel”. (Knaus et al. 2013. p. 15)

A zenehallgatás fontosságát kiemelő tantervek a hangversenylátogatást legtöbbször a zenehallgatási tevékenységhez kapcsolják:

- „A zenehallgatás kapcsolódjon az énekléshez, a zenei ismeretekhez, a hangversenyélményekhez”. – írja a magyar NAT. (A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, p.10787)
- Az angol nemzeti alaptanterv a következőket állapítja meg: „A diákoknak tanulmányaik előrehaladásával törekedniük kell a zenehallgatás tartalmának nívós megválasztására, [...]– illetve a zenei tevékenységük során a zene hallgatásában a tudatosság és az igényesség megvalósítására”. (National curriculum in England, 2013)
- Az osztrák tanterv a „fókuszált zenehallgatásról” és az úgynevezett „zenehallgatási repertoár” (Hörrepetoires) megteremtéséről, felépítéséről ír a fejlesztendő kompetenciák között. (Knaus et al. 2013. p. 14).

A zenehallgatás anyaga a legtöbb esetben tantervhez kapcsolódik, de van, ahol a tanterv szerint a gyerek érdeklődése is beleszólhat (SRB). A zeneileg tehetségesebb diákoknak szükségük lehet plusz élményekre, ezek megteremtése és a zenehallgatás hangversenyekhez kapcsolása minden országban az iskolán és a tanárok döntésén múlik. Legtöbbször a tanár dönt a koncertlátogatásról, de megvalósulása az iskola és leginkább a szülők támogatása nélkül elképzelhetetlen. Népszerű tevékenységnek is mondható a koncertlátogatás, ebben szerepet játszhat, hogy mindez egyes országokban (GB, MK) ingyenesen valósulhat meg. Országspecifikus sajátosság, hogy a törvény Angliában nem az iskoláknak, hanem az iskolák döntését követően bizonyos koncert-„Hub”-oknak írja elő a hangversenylátogatás megvalósítását. Szintén specifikus sajátosság, hogy egyedül Észak-Macedóniában ír elő évenként egy kötelező koncertlátogatást a tanterv, míg a legkevésbé konkrétumot – a kutatásban résztvevő szakemberek beszámolója szerint – a lengyel nemzeti alaptanterv tartalmazza.

Részlet a Schools@Concerts honlapjáról

Felhasznált irodalom:

A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. in: *Magyar Közlöny*. 2012/66

<http://kozlony.magyarorszag.hu> [30.12.2019] □

Knaus, H. (2013): *Kompetenzen in Musik*. Musikerziehung Jg. 66/2013-3

https://www.agmoe.at/wp-content/uploads/2014/05/AGMOE_MA_Spezial_2013_3.pdf

[30.12.2019] □

Kultusministerium Hessen (2011). *Bildungsstandards und Inhaltsfelder – Das neue Kerncurriculum für Hessen*. Gymnasium. Wiesbaden.

Kurikulum za nastavni predmet Glazbene kulture za osnovne škole i Glazbene umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_151.html

[30.12.2019] □

Nastavni plan i program 2006. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb.

National curriculum in England: music programmes of study (2013).

<https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-music-programmes-of-study/national-curriculum-in-england-music-programmes-of-study>

[30.12.2019] □

Podstawa programowa kształcenia ogólnego (2017). Rozporządzenie MEN, Warszawa.

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000356/O/D20170356.pdf>

[30.12.2019] □

Pravilnik o nastavnom planu za drugi ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja (2018).

Beograd: Službeni glasnik Republike Srbije - Prosvetni glasnik, br. 12.